

«شناسایی فعالان اقتصادی حوزه رمز ارز»

معاونت درآمدهای مالیاتی
دفتر بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی
بهار ۱۴۰۰

فهرست مطالب:

- ۱- مقدمه
- ۲- فناوری زنجیره بلوکی
- ۳- انواع ارزهای دیجیتال
- ۴- انواع صرافی های دیجیتال
- ۵- فرایند انجام معاملات و نحوه انتخاب بهترین صرافی
- ۶- نحوه شناسایی فعالان عرصه مبادلات ارز دیجیتال در ایران
- ۷- اخذ مالیات بر ارز دیجیتال در سایر کشورها
- ۸- استخراج رمز ارز در ایران
- ۹- روش های اخذ مالیات از فعالان حوزه رمز ارز
- ۱۰- نتیجه گیری

امروزه استفاده از ارزهای دیجیتال هم در معاملات تجاری و هم به عنوان سرمایه گذاری در اقتصاد و تجارت جهانی به روش متداول و رایجی تبدیل شده است. در کشور ما نیز اشخاص حقیقی و حقوقی زیادی بدون شناخت کافی از مخاطرات و پیامدهای آتی فعالیت در این عرصه وارد معاملات ارزهای دیجیتال شده اند که لزوم قانونمند شدن و شفافیت فعالیت در این عرصه جهت ایجاد انسجام در نظام پولی و اقتصادی کشور و جلوگیری از ورود ضرر و زیان احتمالی به سرمایه گذاران و همچنین ممانعت از خروج سرمایه از کشور بسیار حایز اهمیت می باشد. به همین منظور ابتدا به معرفی مبانی این فناوری و انواع رمز ارزها و صرافی های دیجیتال و نحوه خرید و فروش رمز ارزها پرداخته و در ادامه نحوه شناسایی فعالان این حوزه و تجربه سایر کشورها در اخذ مالیات از فعالان این حوزه اشاره می شود.

۲- فناوری زنجیره بلوکی (BLOCKCHAIN)

فناوری زنجیره بلوکی در سال ۲۰۰۸ همزمان با بیت کوین به عنوان ابزاری برای ذخیره و مدیریت داده به جمع فناوری های پرسرعت دیجیتالی اضافه شد و به سرعت جای خود را در فضای دیجیتال باز کرد. پیشاپیش لازم است بطور مختصر انواع پایگاه داده و دارایی غیرهمتا معرفی گردند:

- پایگاه داده سنتی:

پایگاه داده سنتی متشکل از یک سرور (خدمات دهنده) و چند کلاینت (مشتری) می باشد. در این پایگاه داده، اطلاعات سرور تحت کنترل مرجع تعیین شده بوده و هویت و اعتبار کلاینت ها جهت ارتباط با سرورها و انتقال داده با آنها با کسب مجوز و راستی آزمایی توسط سرور صورت می گرفت و بعد از تایید امکان تبادل اطلاعات بین سرور و کلاینت ها صورت می گرفت. کلاینت ها در این جا چهار وظیفه خواندن اطلاعات، ایجاد اطلاعات، بروز رسانی و حذف اطلاعات سرور را به عهده دارند.

- پایگاه داده بلاک چین:

در پایگاه داده زنجیره بلوکی که از تعداد زیادی کامپیوتر استخراج کننده رمز ارز در سطح جهان تشکیل شده، تمام کامپیوترهای استخراج کننده یک شبکه زنجیره بلوکی در دنیا داده های ایجاد شده جدید را بررسی کرده و

می توانند این داده را وارد پایگاه داده مبتنی بر بلاکچین نمایند. در ضمن جهت اضافه کردن داده جدید به داده‌های قبلی از قبیل استخراج یک کوین یا خرید و فروش آن، باید به تایید اکثر این کامپیوترها و به اتفاق نظر آنها برسد. این ساز و کار ذخیره سازی غیر متمرکز داده که نیاز به تایید اکثریت کاربران مرتبط به زنجیره بلوک داشته تضمین کننده امنیت شبکه است. در ضمن این شفافیت که از خصوصیات بارز پایگاه داده زنجیره بلوکی می‌باشد باعث می‌شود تمام کاربران زنجیره بلوکی بر نحوه پیوستن بلوک‌ها به زنجیره بلوکی در طول زمان نظارت داشته باشند.

در این پایگاه داده برخلاف پایگاه داده سنتی فقط قابلیت اضافه کردن داده توسط کاربر در قالب بلوک داده به زنجیره بلوکی وجود دارد و قابلیت حذف یا تغییر داده وجود ندارد. تمام داده‌های موجود آمده مربوطه، فقط قابلیت اضافه شدن دارند و لذا تنها عملیات قابل انجام بر روی زنجیره بلوکی قابلیت خواندن (درخواست و بازیابی داده) و نوشتن (اضافه کردن) امکان پذیر است. بطور مثال شخصی یکصد تایت کوین دارد و با بیست تایت آن خرید می‌کند این تراکنش بر روی زنجیره بلوکی اضافه می‌شود و موجودی جدید وی را هشتاد تایت نشان می‌دهد و تغییری در اطلاعات ثبت شده قبلی ایجاد نمی‌کند. لذا هر فردی که بخواهد بر داده‌های قبلی نظارت داشته باشد به کل سوابق تراکنش وی دسترسی خواهد داشت و به همین دلیل به فناوری زنجیره بلوکی یک دفتر کل تغییر ناپذیر و توزیع شده (distributed ledger technology) اطلاق می‌شود.

- دارایی‌های غیر همتا (NFT):

دارایی‌های غیر همتا یا غیرهمانند یا غیر مثلی (non fungible token) به دارایی‌های بدون عوض یا مانند گفته می‌شود که مشابه دیگری در کل جهان برای آن موجود نباشد. مانند خانه‌ای با مشخصات منحصر به فرد متعلق به یک شخص، تابلو نقاشی شده خاصی توسط یک نقاش، حیوان مشخصی یا ارز دیجیتال متعلق به یک نفر و .... از مزایای دارایی‌های غیرهمتا داشتن مالکیت حقیقی و منحصر به فرد (با استفاده رمز نگاری و توزیع داده) و قابلیت انتقال و معامله سریع می‌باشد.

۳- انواع رمز ارزها (CRYPTOCURRENCY)

رمز ارز به پول دیجیتالی گفته می شود که پردازش و ذخیره سازی آن با استفاده از الگوریتم های رمز نگاری (cryptography) انجام شده است. در دنیا بیش از چند هزار نوع ارز دیجیتال داریم لیکن اساس ارزهای دیجیتال بر دو نوع استوار است:

۱- توکن ها (token): توکن ارز دیجیتالی است که خودش بلاکچین (زنجیره بلوکی) مستقلی ندارد و بر روی شبکه های میزبان دیگر مثل اتریوم جابجا می شود. مثل تتر و چین لینک و ...

ایجاد توکن ها برعکس کوین ها به لحاظ نداشتن زنجیره بلوکی و شبکه مستقل بسیار راحت تر و با کمترین هزینه و زمان و در بستر زنجیره های بلوکی دیگر صورت می گیرد. توکن ها اغلب کاربردی بوده و به منظور کاربرد خاصی مانند تولید بلیط های دیجیتال اتوبوس، قطار، موزه و ... در کمترین زمان می تواند تولید شود. توکن ها صرفاً برای کاربرد خاصی تولید شده و نمی توان از آن برای کاربرد دیگر استفاده کرد. مثلاً نمی توان توکن خرید بلیط موزه را برای خرید از فروشگاه مواد غذایی استفاده کرد. توکن ها روی کیف پول های (wallet) میزبان شبکه خود ذخیره می شود بعنوان مثال توکن های مبتنی بر اتریوم روی کیف پول و آدرس هایی شبکه اتریوم ذخیره می شود اما نمی توان بیت کوین را روی آدرس اتریوم ذخیره کرد. توکن ها بدلیل تولید سریع و آسان به خودی خود هیچ ارزشی نداشته و به همین دلیل بستری برای کلاهبرداری ایجاد کرده است. بطوریکه گاهی کلاهبرداران سعی کرده اند توکن های بی ارزش خود را ارزشمند جلوه داده و آنها را به افراد بی خبر در قبال پول واقعی بفروشند. لازم به ذکر است بیش از ۹۰ درصد توکن های موجود در بازار بدون ارزش و کاربرد خاصی بوده و برای اینکه یک توکن ارزشمند شود باید در یک پروژه کاربردی وارد شده و در صرافی های معتبر معامله گردد که این امر نیز بسیار مشکل می باشد. حدود ۹۹ درصد توکن های بازار توکن های مثلی (دارای همتا) می باشند.

۲- کوین ها (coin): کوین ها ارزهای دیجیتال اند که دارای زنجیره بلوکی اختصاصی و مستقلی بوده و طی فرآیندی توسط دستگاه های ماینر استخراج می شوند. کوین ها هرکدام دارای کیف پول اختصاصی و همچنین آدرس خاص خود می باشند و در کیف پول خاص خود ذخیره و منتقل می شوند. دارنده یک دارایی غیر مثلی مانند بیت کوین فقط با داشتن رمز مخصوص (کلید خصوصی) می تواند به دارایی خود اعمال مدیریت کند و در

صورت فراموشی رمز، کنترل خود بر دارایی اش را از دست داده و نیز در مواقع افشای رمز و دسترسی دیگران به آن امکان سرقت رمز ارز به سهولت وجود دارد.

۴- انواع صرافی های دیجیتال

صرافی های دیجیتال چندین نوع بوده و مشتریان بنا به آشنایی یا عدم آشنایی خود در این عرصه اقدام به سرمایه گذاری و انجام معامله توسط این صرافی ها در کل جهان و از جمله در ایران می نمایند. انواع صرافی ها مطابق با نحوه فعالیت به شرح ذیل می باشند:

الف) صرافی ارز دیجیتال متمرکز (CENTRALIZED EXCHANGE) یا (CEX)

این صرافی ها همانند صرافی های سنتی به عنوان واسطه خریدار و فروشنده رمز ارزها می باشند. اینها ابتدا پول رایج کشور (FIAT) را از کاربران دریافت و در کیف پول مجازی (WALLET) نزد خود ذخیره کرده و سپس طبق درخواست مشتریان و در قبال دریافت کارمزد اقدام به معامله بین خریدار و فروشنده می کنند. این صرافی های ارز دیجیتال، کل فرایند معامله را برای مشتریان انجام داده و به علت سهولت انجام کار توسط این صرافی ها، عمده فعالان ارز دیجیتال خصوصاً تازه واردان به این عرصه از این طریق اقدام به معامله می کنند، اما از آنجایی که وجوه و ارز دیجیتال مشتریان در حساب این صرافی ها ذخیره می شود خطر هک کردن و سرقت آن وجود دارد که یکی از معایب این روش محسوب می شود. همچنین به دلیل اخذ کارمزد بالای انجام خدمات و با توجه به ماهیت شخص حقوقی این صرافی ها و نیز نظارت و دخالت دولت ها بر کلیه امور اینها، اشخاص که قصد پولشویی و فرار مالیاتی دارند کمتر به این روش تمایل دارند. در این نوع صرافی در صورت فراموشی رمز (کلید اختصاصی) ارزهای دیجیتال با احراز هویت، رمز این ارزها قابل بازیابی می باشد. در این صرافی قیمت رمز ارزها بسته به عرضه و تقاضا توسط کاربران تعیین می شود.

ب) صرافی رمز ارز غیر متمرکز (DECENTRALIZED EXCHANGE) یا (DEX)

در این نوع صرافی نیاز به افتتاح حساب و کیف پول مجازی نزد صرافی نبوده و وجوه کاربران در این صرافی ذخیره نمی گردد. به همین دلیل امکان هک کردن و سرقت آن از صرافی ها وجود ندارد. این صرافی ها به جای یک شرکت مشخص در یک شبکه توزیع شده جهانی میزبانی می شود. یعنی پس از مطابقت معامله گران از

استفاده و معاملات تضمینی و سرعت بالا می باشد. از معایب آن کارمزد بالا و خطر هک شدن و سرقت کیف پول و اقدامات ضد پولشویی دولتها و افشای هویت صاحب حساب می باشد.

- بدون ایجاد کیف پول رمز نگاری شده (FIAT-TO-CRYPTO)

در این کارگزاری بعد از انجام معامله و فروش ارز دیجیتال، کارگزار وجوه را مستقیماً به کیف پول ارز دیجیتال یا حساب بانکی کاربر منتقل می نماید. این روش راه ساده ای برای مبتدیان جهت خرید ارز دیجیتال با استفاده از کارت بانکی در اغلب کشورها (بجز ایران) می باشد. در این روش باید کیف پول مجازی جدا برای نگه داری دارایی ها افتتاح شود.

۵- فرایند انجام معاملات و نحوه انتخاب بهترین صرافی مورد نظر:

بسته به نیاز کاربر و موارد استفاده او صرافی به شرح ذیل می تواند انتخاب شود:

۱- در صورت نیاز به روش ساده خرید ارز دیجیتال استفاده از خدمات کارگزاران رمز ارزها انتخاب خوبی است

۲- در صورت نیاز به انجام معاملات مداوم ارزهای دیجیتال، صرافی متمرکز (CEX) بهتر است.

۳- در صورت فعالیت به صورت حرفه ای و ناشناس ماندن و نپرداختن کارمزد، صرافی غیرمتمرکز (DEX) کاربرد دارد

برای شروع کار در این زمینه باید صرافی را انتخاب کرد که امکان پرداخت از طریق کارت بانکی را داشته باشد و همچنین برای خرید ارز دیجیتال مشخصی باید صرافی را انتخاب کرد که از آن ارز پشتیبانی می کند. لازم به ذکر است صرافی های بین المللی بسیار محدودی وجود دارند که با طرف های ایرانی کار می کنند و در این تجارت بدلیل تحریم های بین المللی باید منشأ این حساب ها معلوم نباشد و در صورت معلوم شدن، اغلب صرافی های بین المللی بدون اطلاع قبلی اقدام به بلوکه کردن دارایی می کنند. به همین خاطر یافتن صرافی مطمئن خیلی مهم است. فرآیند شروع به کار معاملات رمز ارز به شرح ذیل می باشد:

• انتخاب صرافی رمز ارز:

در صورت انتخاب صرافی از نوع متمرکز ابتدا باید در آن صرافی ثبت نام نموده و احراز هویت دو مرحله ای صورت گیرد و حساب (کیف پول مجازی) در آن صرافی افتتاح شود. همچنین رمز طولانی منحصر به فرد باید برای کیف پول ایجاد گردد. البته در صورت انتخاب صرافی غیرمتمرکز نیازی به ثبت نام نمی باشد.

• بارگزاری اطلاعات شخصی :

تصاویر مدارک هویتی را در سایت صرافی بارگزاری گردد. می توان حساب بانکی را مستقیماً به صرافی متصل نمود.

• ثبت سفارش معاملات:

بعد از فعال شدن گزینه پرداخت می توان اقدام به خرید ارز دیجیتال نمود.

• ذخیره سازی ایمن:

تنها راه دسترسی به دارایی ارز دیجیتال، کلید اختصاصی (رمز) آن می باشد و از دست دادن این رمز به معنای از دست دادن کل دارایی می باشد. بعضی از صرافی ها امکان نگه داری رمز عبور را در داخل کیف پول یا جای دیگر به کاربر می دهند و بعضی ها هم نمی دهند.

همچنین فروش ارز دیجیتال بسته به پلتفرم و کشورها از یک تا پنج روز طول می کشد و صرافی ها پول را فقط به حسابی که با آن ارز دیجیتال خریداری شده برمی گردانند.

۶- نحوه شناسایی فعالان عرصه مبادلات ارز دیجیتال در ایران

با توجه به اینکه عمده مبادلات این ارزها با ثبت نام و افتتاح حساب (کیف پول مجازی) در نزد صرافی های شناخته شده حقیقی یا حقوقی داخل کشور صورت می گیرد که مجوز درگاه پرداخت اینترنتی خود را از شرکت های پرداخت یا تحت نظارت شرکت شاپرک دریافت نموده و بعضاً نشان نماد اعتماد الکترونیکی خود را از مرکز توسعه تجارت الکترونیکی وزارت صمت و نشان ملی ثبت رسانه های دیجیتال را از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مجوز فعالیت از سازمان نظام صنفی رایانه ای استان ها دریافت نموده و برخی نیز جزء شرکتهای دانش بنیان بوده که از معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مجوز گرفته اند، لذا در گام اول اخذ اطلاعات هویتی این صرافی های ارز دیجیتال از سازمان های مذکور و سایر نهادهای مرتبط و در گام دوم اخذ اطلاعات مشتریان، میزان تراکنش و معاملات اشخاص در این صرافی ها به عنوان شروع اقدامات می تواند راهگشا باشد. لازم به ذکر است در خصوص شناسایی سایر اشخاص فعال در این زمینه که به صورت حرفه ای و بدون ثبت اطلاعات هویتی و از طریق صرافی های غیرمتمرکز و بطور ناشناس فعالیت می کنند، می توان با تصویب قوانین لازم و الزام بانک های کشور نسبت به تعیین حد نصاب انجام تراکنش های بانکی در اجرای ماده ۱۰۴ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی اقدام نمود و تاکید گردد در صورت

۴- انگلستان

مبادله ارزش دیجیتال مشمول مالیات بر سود یا عایدی سرمایه می گردد. در عایدی سرمایه ۱۰ تا ۲۸ درصد از کل مقداری که مشمول مالیات است مالیات اخذ می شود.

۵- هند

در این کشور به تراکنش های داخلی با این ارزش مالیات تعلق نگرفته بلکه فقط به معاملات خارجی مالیات تعلق می گیرد.

۶- نیوزلند

ارزهای دیجیتال بعنوان دارایی سرمایه ای بوده و به آن مالیات نرخ ۱۵ درصد تعلق می گیرد.

۷- آلمان

ارزهای رمز پایه به عنوان دارایی خصوصی محسوب و تراکنش های بالای ۶۰۰ یورو مشمول مالیات می گردند.

۸- مالزی و سنگاپور

در این کشورها تراکنش های ارزش دیجیتال مشمول مالیات نبوده اما اگر کسب و کاری به شغل معاملات رمز ارز فعالیت داشته باشد مشمول مالیات است.

۹- سوئیس

نگهداری و معاملات ارزش دیجیتال معاف ولی استخراج آن مشمول مالیات است. همچنین دریافت ارزهای دیجیتال بیت کوین و اتر بعنوان مالیات توسط ادارات مالیاتی در بعضی ایالت های آن قانونی شده است.

۱۰- پرتقال و بلاروس

معاملات این ارزها معاف می باشد.

۸- استخراج رمز ارز در ایران

طبق اعلام خبرگزاری‌های بین‌المللی ارزش کل بازار ارزهای دیجیتال جهان بالای دو تریلیون دلار برآورد می‌شود و حدود ۴.۵ درصد از کل استخراج بیت کوین دنیا نیز در ایران صورت می‌گیرد. این مقدار استخراج معادل ۱۰ میلیون بشکه نفت در سال (معادل ۴ درصد کل صادرات نفت کشور در سال ۲۰۲۰) جهت تولید برق لازم دارد. در ضمن میزان مصرف برق معدنچیان رمز ارز کشور حدود ۱۵۰۰ مگاوات ساعت است. به گفته رسانه‌ها، ایران سالانه تا حدود یک میلیارد دلار استخراج رمز ارز دارد.

شایان ذکر است طبق اعلام بانک مرکزی تاکنون هیچ مجوزی از سوی این بانک برای صرافی‌های ارز دیجیتال صادر نگردیده و خرید و فروش ارز دیجیتال فقط برای کسانی که بطور رسمی آن را تولید کرده و جهت واردات کالا از آن استفاده نمایند مجاز می‌باشد و هر نوع خرید و فروش آن در صرافی‌های غیر مجاز ممنوع است. لیکن با این وجود حدود ۲۰ صرافی در کشور با مبادلات روزانه حدود ۱۰ میلیون دلار رمز ارز (یا طبق اظهار بعضی رسانه‌ها بین سه تا پنج هزار میلیارد تومان در روز) و با مشارکت حدود ۱۲ میلیون سرمایه گذار به فعالیت در این عرصه مشغول می‌باشند.

این مقدار فعالیت با توجه به ریزش شدید قیمت‌ها در بازار بورس کشور و سایر بازارهای موازی و کوچ دارایی‌ها از بورس به سمت بازار رمز ارزها خیلی دور از ذهن نمی‌باشد.

همچنین در چند سال گذشته برای اولین بار شرکت یکتا قفوس پارس با همکاری شرکت‌هایی از جمله بانک ملت و پاسارگاد و ملی و تجارت و پارسیان، صدور توکن پیمان با پشتوانه طلا بر بستر شبکه زنجیره بلوکی قفوس را به دست آورد. قیمت این ارز دیجیتال بر پایه قیمت جهانی و داخلی طلا می‌باشد و در چندین صرافی داخلی قابلیت معامله دارد.

نظر به اینکه استخراج ارزهای دیجیتال (ماینینگ) در کشور با اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذیربط منع قانونی نداشته و وفق مقررات هزینه‌های برق مصرفی با نرخهای مصارف خانگی متفاوت و با قیمت‌های برق صادراتی محاسبه می‌گردد، لذا می‌توان با لحاظ نمودن استخراج رمز ارز به عنوان یک شغل، ضمن پذیرش هزینه‌های ماینینگ، سود حاصله را نیز مشمول مالیات نمود. موضوع مذکور نیازمند اعمال مقررات قانونی

در اخذ مالیات بر ثروت اشخاص بوده که در این خصوص ملاحظات تکمیلی در بند بعدی اشاره شده است.

۹- روش‌های اخذ مالیات از فعالان حوزه رمز ارز

در صورتی که نهادهای تصمیم‌گیر و قانون‌گذار در کشور، رویکرد اخذ مالیات از معاملات بازار ارزهای دیجیتال را داشته باشند، می‌توان به منظور اخذ مالیات از فعالان این حوزه سه راهکار به شرح ذیل را جهت تدوین قوانین و مقررات پیشنهاد داد:

- اخذ مالیات بر عایدی سرمایه (مشابه مالیات بر عایدی سرمایه ارزهای واقعی)؛

- اخذ مالیات مقطوع از معاملات و تبدیل رمز ارزها به پول رایج؛

- اخذ مالیات تحت عنوان مالیات مشاغل خرید و فروش رمز ارز. (همانند مالیات شغلی معاملات ارزهای واقعی با اعمال حد آستانه در معاملات اشخاص)

نکته: فرآیندهای شناسایی مبادلات رمز ارزها از آن جهت حائز اهمیت می‌باشد که حتی در صورت عدم اخذ مالیات از خرید و فروش ارزهای دیجیتال، مراودات آنها می‌تواند در قالب بستری برای انجام فعالیت‌های اقتصادی اشخاص باشد و لذا درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی با استفاده از رمز ارزها مشمول مالیات خواهد بود. در این راستا ابتدا لازم می‌باشد که با تصویب قوانین متقن، مجوز فعالیت صرافی‌های اختصاصی رمز ارز به طور رسمی صادر شده و اجازه هرگونه خرید و فروش ارزهای دیجیتال و تبدیل آن به پول رایج به این صرافی‌ها داده شود و کیف پول‌های مجازی نیز فقط در نزد این صرافی‌ها افتتاح شده و کلیه معاملات خارج از این صرافی‌ها نیز قاچاق محسوب گردد. همچنین لازم می‌باشد با تصویب قوانین و اتخاذ تمهیدات لازم، کلیه فعالان این عرصه و صرافی‌های رمز ارز ملزم به خوداظهاری کلیه معاملات خود و مشتریان‌شان به سازمان امور مالیاتی کشور شوند و در صورت خودداری از آن جرایم و مجازات‌های سنگین برای آن پیش‌بینی گردد. در ضمن بسیار ضروری است بانک مرکزی نسبت به انتشار رمز ارز ملی و منطقه‌ای (با همکاری کشورهای دوست) جهت جذب سرمایه‌ها و تبادلات بین‌المللی اقدام نماید. خاطر نشان می‌سازد سازمان امور مالیاتی کشور به عنوان مجری قوانین و مقررات آمادگی داشته اقدامات اجرایی برای شناسایی و وصول مالیات وفق موارد فوق را پس از تنقیح ضوابط لازم عملیاتی نماید.

۱۰- نتیجه گیری

با توجه به حجم بالای نقدینگی و پولهای سرگردان در کشور و ریزش شدید قیمت سهام بازارهای بورس و بیم احتمال کاهش قیمت ارزهای خارجی و سکه و طلا، هجوم این سرمایه‌های سرگردان به بازارهای مالی مجازی جهت حفظ ارزش سرمایه و یا کسب سود بیشتر بسیار گسترده شده است. این هجوم مردم جهت خرید ارزهای دیجیتال با توجه به راه‌های مختلف انجام معاملات و امکان اختفای این مبادلات پولی از چشم ناظران دولتی می‌تواند منجر به خروج حجم عظیمی از سرمایه‌های ملی به سمت کشورهای دیگر و خروج نخبگان اقتصادی از صحنه اقتصاد کشور گردد. این امر نه تنها می‌تواند منجر به بروز فاجعه ملی خروج سرمایه و کمبود سرمایه‌گذاری و کاهش تولید و اشتغال در کشور و وابستگی به تولیدات خارجی و واردات گسترده شود، بلکه امکان بروز تخلفات مختلف مالی و مالیاتی و پولشویی و قاچاق و مشکلات اجتماعی فراوان نیز گردد. به همین خاطر با توجه به اینکه پدیده ارزهای دیجیتال تا حدودی نوظهور بوده و قطعاً این نوع مبادلات مالی در آینده فراگیر شده و نقش بانک‌ها نیز کمرنگ خواهد شد. لذا شایسته است با بررسی کارشناسی دقیق و همه جانبه و پرهیز از هرگونه اقدام سلبی در مبارزه با این دستاورد نوین تکنولوژیکی و تجاری، با مطالعه نحوه برخورد سایر کشورها با این پدیده و اتخاذ روش‌های مناسب از قبیل دخالت دادن بانکها و موسسات مالی کشور به این موضوع و پشتیبانی از این صنعت همراه با ایجاد ارزهای دیجیتال ملی، نسبت به هدایت و کنترل صحیح این نقدینگی‌ها به سمت تولید و اشتغال‌زایی و ایجاد امنیت اقتصادی و روانی در جامعه، از فرصت پیش آمده در پیشرفت و توسعه کشور نهایت استفاده را برد.

*****